

Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně akademický rok 2014/2015

Vysokoškolská kvalifikační práce - bakaláři

Posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta, vč. titulu: Aneta Tomaluková

Název práce: Nová řešení publikování závěrečných teoretických prací

Slovní hodnocení:

Aneta si zvolila zajímavé téma, které se dotýká reálného problému současného školství. Každý rok jsou na českých univerzitách vyprodukovány tisíce závěrečných teoretických prací, které končí v papírové formě na policích archivů. Jejich elektronické verze jsou „mrtvé“ tiskové pdf soubory postrádající interaktivitu a napojení na širší kontext. Využití teoretických textů je tak výrazně omezeno a do určité míry se tak plýtvá obrovským potenciálem. Tento stav je nevyhovující a Aneta se rozhodla problém řešit.

Z několika schůzek s Anetou vím, že projekt „v kontextu“ má fungovat jako archiv závěrečných teoretických prací a jiných teoretických textů, který k jejich obsahu bude umět poskytnout kontextuální informace. Těžiště projektu spočívá v tom, že obsah nahraných prací bude převeden na hypertext. Skrze něj bude možné získávat dodatečné informace ke konkrétním částem práce, a to přímo v rámci připravovaného webu.

Pokud by se podařilo dotáhnout projekt do konce tak, aby nabídl lepší možnosti než jen kombinace webu theses.cz a vyhledávání Google, vidím jeho přínos jednoznačný. Jeho životaschopnost bude ale od začátku stát a padat na tom, kolik různých slovníků a databází se podaří s projektem propojit, aby mohl být hypertext co nejbohatší. A samozřejmě hlavně na tom, jak bohatou nabídku prací a textů z nejrůznějších odvětví bude projekt schopen vůbec nabízet. Proto Anetu později poprosím o komentář k těmto věcem.

V době hodnocení práce nemám k dispozici funkční demo webu, pouze sérii screenshotů. Z nich je ale na první pohled zřejmé, že původní myšlenka je převáděna do praxe velmi kostrbatě. Na webu chybí některé zcela zásadní funkce jako například navigace skrz kapitoly, zobrazení abstraktu práce nebo obyčejné vyhledávání v textu. Dále třeba funkce, která je s ohledem na projekt přímo nasnadě – kontextuální odkazy na práce s podobnou tematikou. Vyřešené v layoutu nejsou i tak zásadní detaily jako například návrat zpět na seznam vyhledaných prací nebo to, jak si proti sobě stojí větší počet hashtagů a delší název práce.

Za jednu z hlavních funkčních slabin celého projektu považuji příliš povrchně řešený systém vyhledávání. Web je ve skutečnosti archivem, proto je omezení vyhledávání pouze na klíčová slova bez možnosti další filtrace nedostatečné. Podobně pak výpis výsledků hledání, který nezobrazuje nic jiného než názvy prací. Ty toho bez dalších metadat a ideálně náhledu abstraktu o pracích říkají málo.

Dále mi v práci, nebo textové obhajobě, chybí alespoň načrtnutí nadstavbových funkcí, které by web skutečně odlišily od již existujících univerzitních online archivů. Například možnost

hodnocení prací samotnými uživateli webu, které by fungovalo jako primitivní stupeň peer review procesu a usnadnilo orientaci v nepřeberném množství prací různých kvalit. Podobných věcí, které by zvyšovaly životaschopnost projektu by se dala vymyslet celá řada, bez ohledu na to, jestli se zrovna dají nakódovat nebo ne. V tuto chvíli je v nabídce webu takováto funkce jen jedna – možnost vygenerování citace. Tu považuji určitě za užitečnou, ale i ona má své praktické nedostatky a rozhodně nebude tahákem návštěvnosti webu.

Z hlediska designu hodnotím na práci pozitivně snahu o přístup k minimalistickému řešení. Design by měl být v tomto případě skutečně viditelný co nejméně a měl by se ukrývat hlavně v dokonale řešeném layoutu, typografii a vizuální hierarchii jednotlivých prvků. Bohužel v materiálech, které mám k dispozici, nejsou tyto aspekty ani zdaleka v podobě, která by se dala považovat za hotovou nebo funkční, natož pak vizuálně zajímavou.

Rozdělení layoutu na sloupce je logické. Pravý sloupec s rozšiřujícími informacemi je hlavním nositelem celého konceptu. Nicméně navzdory jeho významu se zdá, že kromě zobrazení poznámek pod čarou nenabízí žádnou novou funkcionalitu oproti standardnímu vyhledávání Google. Nerozumím, v čem je u teoretických prací důležitá záložka „Nákupy“ oproti například přímým výpisům definicí z Wikipedie nebo slovníku cizích slov. Nedořešený je i levý sloupec. Jeho vymezení pouze pro fixní menu nedává příliš smysl. Menu totiž, i přes svoji strohost, obsahuje zdvojené, nerelevantní a marginální položky. Při troše zamyšlení lze menu lépe strukturovat a rozmístit do úplně jiných částí webu bez sebemenší ztráty přehlednosti. Obsah levého sloupce lze pak mnohem efektivněji využít například k umístění kontextově relevantních položek k samotné práci.

S problémem menu souvisí další zásadní slabina: na webu téměř neexistuje vizuální hierarchie. Položky zcela odlišných kategorií a významů používají stejnou vizuální váhu. Hned na prvním slidu (homepage) jsou veškeré informace na stránce napsány stejným písmem, stejným řezem a stejnou velikostí. Název práce má stejnou vizuální váhu jako odkaz na kontakt. Tiráž konkrétní práce je formátována stejně jako její textový obsah a podobně. Výsledek tak působí přinejlepším jako ideová skica, v žádném případě jako hotový produkt.

Dále vůbec nerozumím výběru titulkového písma. Zvolené písmo je pro daný účel nepřiměřeně expresivní, velmi špatně čitelné a na webu tohoto typu rozhodně nemůže fungovat. Výběr písma pro textový obsah je už pochopitelnější s ohledem na mnohem větší rozsah znakové sady. Právě co nejšíř znakovou sadu považuji za jedno z nejdůležitějších kritérií výběru všech písem pro tento web.

Očekával jsem, že Aneta osvětlí řadu nejasností ohledně konceptu, funkčnosti i designu v písemné obhajobě. Bohužel v ní – tak, jak jsem ji dostal k hodnocení – chybí hlubší vysvětlení nejen důvodů pro vznik projektu a rešerše současného stavu, ale vůbec obстойný popis celého konceptu, který by odpovídal úrovni závěrečné práce na vysoké škole. Ve výsledku se z písemné obhajoby dozvídám především návod, jak web standardně ovládat, než to, proč bych ho měl považovat za dobrý nápad. Doufám, že se Anetě podaří projekt lépe a jasněji vysvětlit u ústní obhajoby.

Otázky k rozpravě:

- 1) Kdo podle tebe budou hlavní uživatelé webu?
- 2) Vysvětlí ve zkratce, jaké „nové řešení“ tvůj projekt přinese.
- 3) Jakým způsobem a v jakém rozsahu obstaráš prvotní obsah na web a jak zařídiš jeho pravidelnou aktualizaci?

Závěrečné hodnocení:

Oceňuji Anetino rozhodnutí řešit skutečný problém se skutečnými dopady překračující rámec grafického designu. Výběr jejího tématu chápu jako upřímnou snahu o smysluplný projekt, který svůj potenciál opravdu má. S významem tématu ale roste i jeho náročnost, která Anetě přerostla vysoko přes hlavu. Ve fázi, ve které se projekt nachází nyní je téměř nemožné si představit jeho životaschopnost. Funkčně je projekt teprve na začátku. V této fázi nabízí jen nepatrný krok napřed oproti práci se standardním pdf souborem v online archivu. V reálném provozu bude tato výhoda smazána neproporčně menší nabídkou závěrečných prací oproti vysokoškolským archivům. Z hlediska UX designu působí práce jako prvotní nástřel konceptu, ve kterém se ještě neuvažovalo nad strukturou a základními principy využití webu. Z hlediska grafického designu působí výsledná práce dojmem nedokončeného wireframu, který bude designer teprve zpracovávat.

Návrh klasifikace: E

Posudek vypracoval(a): MgA. Martin Pulicar

Datum: 2. 6. 2015

Podpis:

